

JANKO KERSNIK

LUTRSKI LJUDJE

POVEST

(Nadaljevanje)

Olga je bila skoro celo uro prej na oglu palače Colonna poklicala voznika. Na razstavo še mislila ni; le ena želja jo je navdajala in gnala ji kri v razburjeno lice: videti svojega nekdanjega ljubega; — a kaj nekdanjega! Edinega ljubega, ki ji je bil namenjen na tem svetu. Ukazala je vozniku tja, kjer je znala sedaj Kosanovo stanovanje.

Pot je bila dolga in voznik ni bil hiter. Mimo starosavnih palač po obljubljenih ulicah drdral je voz in pozneje med krasnimi vrtovi, s katerih je nosila lahka sapa tečno vonjavo ven na prašno cesto.

Mlada žena je dihala vase to težko vonjavo, a gledala ni v stran; videla ni niti temnega zidovanja niti svetlega; s brezbrojnim cvetjem okrašenega zelenja; le ta omamljajoči duh legel ji je na prsi.

"Casa Carminati," dejal je voznik ter obstal pred veliko hišo, prostorni vili podobno.

Planila je kvišku kakor iz težkih sanj prebujena. Stopila je iz voza ukazala izvoščku, naj jo čaka. Potem je šla v hišo. Pri hišniku je povprašala za slikarja Kosana in on ji je pokazal visoko gor v tretje nadstropje. Stopala je počasi kvišku po strmih kamenitih stopnicah in čim više je prihajala, tem bolj težilo jo je nekaj v prsih.

"Je li prav tako?" vprašala se je naenkrat in postala je za trenutek vrhu drugih stopnic. A na mostovžu poleg nje odprla so se vrata in mlada žena ni imela časa premišljevat. Šla je dalje, više po stopnicah in sedaj je bila pri vratih v stanovanje Kosanovo.

Odrpala jih je, ne da bi trkala, in tu je stala v nizki, pa vendar prostorni sobi. Po stenah so visele velike in majhne slike in risarije, po kotih stale so starinske posode in nekoliko polomljenih kipov, na stojalu pred oknom pa je visela pričeta slika. Pohištvo bilo je borno. Kot na desno od vrat pa je zakrivala visoka zavesa, ki je bila odprta proti oknu.

"Kdo je?" oglašil se nekdo od tam.

Mlado ženo je pretresel ta klic; tako slaboten je bil, tako hripav, pa ona ga je takoj spoznala. Omahujoča in s težko sapo stopila je bliže ter odgrnila zaveso. Pred njo na borni postelji ležal je opravljen, pa odet z debelo, tu in tam raztrgano odejo in z raznimi oblačili mlad mož, bledega, upadnega obraza s tisto čudno ječeno rdečico na licu. To je bil Franc Kosan.

Dvignil se je na pol kvišku ter kakor v čeznaturno prikazen zrl v gospo, ki se je bila zgrudila na koleno poleg postelje in obraz zakrila z rokama.

"Olga!" vzkliknil je hripavo in lice mu je še bolj zardelo.

"Da, jaz sem," rekla je ona počasi; ali se ne spominjaš, da sem ti obljubila, da pridem, da se morava videti še enkrat?"

Vstala je pri tem in on prijel jo je za obe roki ter krčevito stisnil jih na svoje prsi. Odgovoriti ni mogel; težak kašelj ga je posilil.

"Olga, Olga!" vzdihnil je čez nekoliko trenutkov in izpuštil njeni roki. Pal je nazaj na vzglavje in z obema rokama prijel se za čelo.

Ona se je sklonila k njemu in bridke njene solze kapale so mu na obraz. Na lahko mu potegne roko s čela in ga poljubi tja.

Tam čez levo stran čela vlekla se mu je široka rdeča proga — Bergov udarec.

Sedaj ga je ona prišla za roki.

"Prisegla sem, da ti bom povrnila, kar si moral trpeti zame, da te bom maščevala nad — onim! In sedaj sem prišla."

Slikar se je ozrl v njo; umel ni njenih besed.

Ona pa je sedela poleg njega na postelji, na raztrgani, umazani odeji, in goreči svoj pogled upirala vanj; videla je samo njega, pa videla ni, da je ta mož zapisan smrti. Čudna strast se jo je polotila; strast, katero je bila skrivala in tešila tri dolga leta in kateri je dala sedaj dušek. Objela je divje slikarja in vroči svoji ustni pritisnila na njegovi.

"In oni — Berg? Kje je oni?" vpraša Kosan polglasno.

"On je tu! On je moj — mož!"

"Tvoj mož?" ponavlja s pikrim nasmehom bolnik; "dozdevalo se mi je to!"

"In če hočeš, pustim ga, tega človeka, katerega sovražim in zaničujem; če hočeš, ostanem pri tebi, Franc; ostanem tvoja samo tvoja!"

Govorila je to kakor v deliriju.

Slikar se je vnovič bridko nasmehnil.

"Prepozno je!" dejal je skoro bolj sam zase.

"Ne, ne, ljubček moj! Vedi,

jaz se lahko ločim od Berga; in potem ideva domov. Potoški grad je moja last; Berg mi ga je dal brezpogojno, ko ga je odkupil od očeta — — —"

Žena je govorila to v svoji divji strasti, ne da bi bila kdaj o tem premišljevala; sedaj se ji je gnetlo vse to po možganih.

"Prepozno!" dejal je slikar; kaplja krvi prišla mu je na ustni.

Olgo je presunilo po vsem životu.

"Ozdravil boš! Ozdraveti moram. France!" hitela je in podprla mu glavo.

"Danes bodo prišli po mene, da me poneso v bolnico," dejal je čez nekoliko časa, ko mu je bil odlegel kašelj. "Tu polegam že dolgo, pa mi je vedno slabše. Časi delam, pa mnogo ne morem!"

Vtem pa si je ona vzela stol in ga porinila k postelji; sedla je tja in roke njegove v svojih držeč pripovedovala mu je o svojem življenju, o očetu, o potovanju in kako ga je našla po sliki v razstavi. Bila je sedaj mirnejša; strast je bila minila, a nekov strah, neka skrb sevala ji je iz oči kakor materi, ki bedi pri bolnem otroku.

Pa tudi on je pripovedoval o svojem življenju, odkrito, brez barv in brez zastorov. In to življenje! Jasno časi, mnogokrat pa podlo, vedno lahkomišelnost, v vsem pa — izgubljenost!

Vtem pa sta ta dva človeka govorila še o oni uri, ki ju je bila privkrat speljala skupaj, in dejala sta, kako lepo je bilo tedaj. In vendar je bila ona ura najnesrečnejša življenju obeh, ker sta bila oba preslaba, da se nista ognila drug drugega.

Pa ko je pripovedoval slikar o svojih krivih potih, na katere je bil zašel zadnja leta, in o svojih lahkomišelnostih, poslušala ga je ta žena tako verno, tako zaupno, tako polna ljubezni, kakor da bi ji zatrjeval le svojo vda-

nost in zvestobo; in naslonila se je zopet k njemu.

Tako jima je hitel čas.

Kar vzdrami Olgo težak korak na stopnicah in v tem trenutku odpro se vrata.

Berg je stal pred njima, zasopljn in razburjen in rumen v lice ko vosek.

"Torej take razstave obiskujete, gospa!" reče porogljivo, pa s škripajočimi zobmi.

Olga ni bila niti iznenadejana, slikar pa je z divjim sovraštvom in z neko zasmehljivo škodoželjnostjo zrl vanj.

"Ah, vi ste me zalezovali!" odgovori mirno Olga, "dobro, da ste prišli; sedaj vam je zeti, kar ste sejali!"

Berg je stopil za korak bliže.

"Olga, jaz ti zapovedujem, pojdi domov!" de je nekoliko osupnjen zaradi mirnega vedenja svoje žene. Kosana je bil spoznal na prvi pogled.

"Se ne!" zavrne ona; "jaz imam plačati tvoj dolg; vedi — tvoj dolg! Ali se še spominjaš, one noči pred našim gradom; in ali se spominjaš, kako si me kupil? Da, da, da kupil si me! Oh, dobro, da si prišel za menoj, povem ti tu lahko brez okolišev, da te zaničujem, vedi, v dnu srca zaničujem. In glej, tako plačujem, tako povračujem jaz tvoje krivde!"

Pri teh besedah, govorjenih v silni razburjenosti, sklonila se je k slikarju, objela ga strastno z obema rokama ter ga poljubila.

"Olga!" kriknil je divje Berg, a ganil se ni z mesta. Planil bi bil ko ris na onadva, pa nekaj nerazumnega držalo ga je na mestu.

"Tako! Sedaj smo menda pobotani!" reče mrzlo mlada žena, ter, podavši z nasmehom svojo roko slikarju, zašepeče mu: "Na svidenje!"

Odšla je potem mirno, ne ozrši se v svojega soproga.

Le-ta je stal še vedno ko ka-

menit sredi sobe. Po odhodu žene svoje vzdramil se je kakor iz težkih sanj in stopil s stisnjenimi pestmi proti postelji. Slikar se ni gnil; ležal je z zaprtimi očmi tam in težka sapa, ki mu je dvigala prsi, in vroče, potno lice pričalo je o silni razburjenosti, ki se ga je bila lotila. A proga čez čelo je bila krvavoredeča.

Berg je stopil pred posteljo, a pogled na bolnika ga je ustavil. Pomudil se je za trenutek in videti je bilo v početku, da bode skočil na slikarja in ga zadušil. Tako krčevito stiskale so se mu pesti. Pa hkrati se je obrnil in odšel je bil hitro iz sobe; on je menda bolje znal, kakšni so umirajoči, nego soproga njegova.

Drugo jutro oddal je sluga v hotelu gospe pl. Bergovi pismo njenega moža, v katerem ji ta poroča, da je odpotoval in da bode uravnaval vse, kar je treba, da se izvrši ločitev njunega zakona. Nakazal ji je obenem potrebno vsoto za potovanje domov. Pismo je bilo pisano suho, mrzlo, brez vsake druge opazke, tako da je ženo zadelo nekaj kakor očitajoča vest. Rajša bi bila videla in čitala razburjeno, jezero pisanje. A vendar je vzdihnila lahko in veselo; kamen, ki jo je težil vsa ta leta, jel se je valiti z nje.

A drug kamen se je pokazal nad njo ter žugal, da pade nanjo sedaj pa sedaj! To je bila skrb za slikarja, za njegovo življenje. Vso noč je mislila nanj in sedaj je jela slutiti, kako nevarno je bolan. Dalje si ni upala misliti.

Popoldne se je odpeljala zopet tja; a hišnik ji je naznanil, da so mladega moža, odnesli v bolnico. Tam pa so ji povedali, da je danes že prepozno obiskovati bolnike; dopoldne naj pride. In prišla je točno drugega dopoldne, pa tudi to je bilo prepozno. Sluga pri vratih povedal

ji je kratko, da je slikar Kosan prejšnjo noč umrl.

In kaj vam hočem še pripovedovati? Pol leta pozneje bila je ločitev zakona pl. Bergovih doganana. On je živel na svojih posestvih v Nemcih, grad Potok bil je pa že prejšlast njegove ločene soproge. In ta je prišla domov. Vtem so bili tudi starega Wernerja pokopali, teta Mara bila je pa že zdavnaj pod zemljo. O bratu nadlajtnantu pa ni bilo ni duha ne sluha.

Na vasi, v Rodici so ljudje mnogo ugibali, zakaj hodi stara Kosanka tolikokrat gor v grad k mladi gospe, k "luteranki," in pripovedovali so si čudne dogodbe o Kosanovem Francetu in o teh "lutrš-ljudeh." Pa čez nekoliko let je tudi to minilo. Olga je prodala potoško posestvo z vsem, kar je bilo tu, in sled njen se je odslej izgubil.

Le tu nad menoj na steni visi še podoba njena, ona, katero je

vzela mlada žena po smrti slikarjevi iz razstave. Kako čarovito hiti njeno oko mimo mene v daljavo! Ali hiti za izgubljenim srečo ali hiti za nedosežnim — —? Tako čudno me presune, ko zrem v njo!

Tako pač zremo, tako pač hitimo vsi za svojo nedosežno srečo!

Konec

CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179

REAL ESTATE
FOR SALE

2½ STORY — (3) apartment on 50 foot frontage; (4) car garage; hot water oil heat; full basement. Lovely interior and well kept; many extras; all transportation. Price \$14,900. Call owner LIncoln 9-1793 to see 1035 W. Lill Ave. Immediate possession of owner's apartment.

FEMALE HELP WANTED

GIRL or WOMAN — For grill and short orders; days; steady work; \$65 to start.

Talman Restaurant,
2637 W. 63rd St.

BUSINESS OPPORTUNITY

GIFT COSTUME JEWELRY SHOP. Choice South Shore location. Established 9 years. Low overhead. Good clientele. Illness forces sale. Sacrifice. You deal direct with owner.

FRontier 6-4400
week days call 9 to 5
Mr. Clements

Good Chance to buy VARIETY STORE - School Supplies - Confectionery. Good location near 3 schools. Large living quarters. See to appreciate.

Call TUXedo 9-9738
8 a. m. to 9 p. m.

\$4,500 CASH BUYS \$16,500 2-story brick; store in well located area of Belmont and Albany Ave. Grocery store; fully equipped; owner retiring; 4 room apartment at rear, and 7 rooms on 2nd floor, large and airy, above; chance of a lifetime.

Call E. Olson & Co.,
EDgewater 4-4564

For Sale — GROCERY — Owner will sacrifice for immediate sale. Well established business, excellent location, Northwest, nice neighborhood trade. Space for living quarters if desired. Good earnings. A real value for interested person.

HU 6-9182

WANTED TO RENT

QUIET NON-DRINKING COUPLE, 8 month old baby, desperately need 3-4 room unfurnished apartment. Prefer N. of Devon. Moderate rental.

GReenleaf 5-0837

3 RESPONSIBLE Adults, 2 steadily employed, need 4-5 room unfurnished heated apartment. N. or N.W. Moderate rental.

HUmboldt 6-5154

RESPONSIBLE Couple, 2 school aged girls, need 2 bedroom unfurnished apartment. Prefer St. Bonaventure Parish. Moderate rental.

KEystone 9-9594

RESPONSIBLE Couple, Business Man, wife, children 14 and 11 years, need 6 room unfurnished apartment. Good location N. preferred. Moderate rental.

KEystone 9-8962

DOMESTIC HELP

GENERAL HOUSEWORK — Own room and bath; automatic dishwasher and Bendix washer and dryer; 1 floor house; references required.

Hinsdale 3083

CHILD care — Pleasant younger woman, to have part time care of children, do light housework and some serving. Permanent position, pleasant surroundings. Modern, comfortable quarters in country home near Lake Forest. Should know how to drive. Cook and other help employed. Good wages; references required.

Lake Forest 3458 or write
Box 910, Lake Forest, Ill.

U blag spomin

ob prvi obletnici odkar je umrla naša ljubljena soproga in
dobra, skrbna mama in stara mama

JOSEPHINE DOLSAK

Njeno dobro srce je prenehalo biti in je za vedno zatisnila
svoje mile oči dne 8. junija 1952.

Minilo je že leto dni,
odkar si zapustila nas Ti,
odšla si tja, kjer ni trpljenja,
tja, kjer vlada večni mir.

Oh, grenko je spoznanje to,
mi tega se zavedamo,
da smrt je kruta, brez srca,
kar vzame več nazaj ne da.

V tistem grobu zdaj počivaš
in večno smrtno spanje spiš,
ne mile prošnje ne solze,
Te s tega spanja ne vzbude,

Soproga ljuba, draga mama,
prezgodaj šla si Ti od nas,
spomin na Tvoje zlato srce
bo živel med nami vedno vsak čas.

Zaljujoči ostali:

FRANK, soprog

FRANK, JOSEPHINE, JOHN, EDWARD

in THERESA, sinovi in hčeri

vnuki in vnukinje, zetje in sinahe ter

sorodniki

Euclid, Ohio, dne 8. junija 1953.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Z žalostjo v naših srcih naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je po dolgi in mučni bolezni za vedno zatisnil svoje mile oči naš preljubljeni oče, stari oče in brat

MICHAEL JALOVEC

Blagopokojnik je previden s sv. zakramenti za umirajoče umrl v bolnišnici dne 10. maja 1953. Pogreb se je vršil dne 13. maja iz pogrebnega zavoda A. Grdina in sinovi ter po opravljeni sv. maši zadušnici in cerkvenih pogrebnih obredih v cerkvi sv. Vida smo njegovo truplo položili k večnemu počitku na pokopališče Calvary.

Pokojni je bil rojen leta 1883 v vasi Hrastje, fara Cerklje pri Krškem, odkoder je prišel v Ameriko leta 1900.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom najlepše zahvalimo vsem onim, ki so položili krasne vence cvetja h krsni pokojnega, kar je nam bilo v veliko tolažbo v dneh naše žalosti.

Srčna hvala vsem onim, ki so darovali za svete maše, ki se bodo brale za mir in pokoj njegove duše.

Lepa hvala pogrebem, ki so nosili krsto, kakor tudi vsem, ki so dali svoje avtomobile brezplačno na razpolago pri pogrebu.

Hvala lepa vsem onim, ki so prišli pokojnika pokropiti, ko je ležal na mrtvaškemu odru, ter vsem onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče.

Enako najlepšo zahvalo izrekamo vsem onim, ki so pokojnika obiskovali v njegovi bolezni in mu lajšali trpljenje.

Našo iskreno zahvalo izrekamo vsem onim, ki so nam stali ob strani, nam bili v pomoč na en ali drugi način, najsi bo v bolezni ali dneh smrti, kakor tudi vsem, ki so izrazili svoje sočutje pismeno ali osebno. Bog vam plačaj vsem skupaj!

Iskrena zahvala duhovščini pri fari sv. Vida posebno pa Rev. Tomcu za obiske v bolezni, za podelitev sv. zakramentov ter opravljene cerkvene pogrebne obrede. Enako najlepša hvala pogrebnemu zavodu A. Grdina in sinovi za vsesrskano postrežbo in lepo urejen pogreb.

Preljubljeni oče, stari oče in brat! Kruta bolezen Te je mučila. Vdano si trpel dokler Ti ni smrt pretrgala nit življenja in odšel si tja, odkoder ni več vrnitve. Žalostna so naša srca, saj smo Te vsi ljubili. Truplo Tvoje počiva na njivi Božji, spomin na Tvoje dobro srce si pa ohranimo do konca naših dni, ko tudi mi pridemo tja, kjer si Ti. Počivaj v miru!

Zaljujoči ostali:

MICHAEL ml. sin

MRS. MATILDA NOSSE, MRS. MARY MATKO,

MRS. ROSE NOSSE in MRS. HELEN PIRTZ, hčere

JOHN, brat

V stari domovini pa zapušča sestro ANO BENCIN

Cleveland, Ohio, dne 8. junija 1953.